

*ДОРОШЕНКО А. П., кандидат економічних наук, доцент
ДОРОШЕНКО О. О., кандидат економічних наук
Полтавська державна аграрна академія*

ЕКОНОМІЧНІ ТА ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасне українське суспільство перебуває в очікуванні реформ, які зможуть кардинально змінити негативні тенденції соціально-економічного розвитку країни останніх років і відкриють перспективи зростання добробуту населення.

Важливе завдання в цьому контексті стоїть перед процесами, що в загальному вигляді характеризуються як децентралізація. Сучасне суспільство у своєму загалі здебільшого не розуміє природу цього процесу та не усвідомлює його перспективи й наслідки. Коли ми говоримо про процеси децентралізації, то в більшості випадків ототожнюємо це виключно зі зміною фіскальної політики держави, що знаходить свій прояв у зниженні консолідуючої ролі центрального бюджету та зростання значення місцевих бюджетів та їх дохідної частини.

Проте слід зазначити, що в сучасних умовах децентралізація повинна виступати (і загалом виступає) одним із важливих елементів політичної та економічної безпеки, що сьогодні набуває все більшої гостроти та актуальності. За будь-яких умов, очевидними є пріоритетність і стратегічна значущість принципу децентралізації в державній політиці – як у міжнародному, так і загальнодержавному вимірах. Свідченням цього виступають положення ключових документів інституційного-правового забезпечення сучасної державної політики України, насамперед, Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», Позачергового послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України», Програми Кабінету Міністрів України, що загалом покладені в основу державної внутрішньої та зовнішньої політики [3].

При поверхневому аналізі видаєся, що децентралізація у вітчизняних умовах має передусім фінансове підґрунтя. Відповідно, процес переміщення фінансових ресурсів «на місця» є одночасно стимулюючим чинником становлення та розвитку територіальних громад та посилення їх фінансової незалежності. Проте, на нашу думку, трактувати децентралізаційні процеси виключно з фінансового боку є недоцільним, оскільки в своїй основі децентралізація повинна мати не лише фінансову, але й політичну складову. Зростання ролі громад одночасно викликає необхідність

зростання політичної свідомості місцевого населення, яке має перебрати на себе відповідальність за майбутній розвиток конкретних територій, висунути нових лідерів, сформувавши актив громади.

Разом із тим можна констатувати відсутність чіткої стратегії розвитку місцевого самоврядування в Україні, що актуалізує низку питань, які необхідно вирішувати у процесі реформування. Так, децентралізація влади мала би забезпечуватися шляхом розширення або передачі органам місцевого самоврядування ряду повноважень, що фактично призводило б до муніципалізації відповідних повноважень [2].

Процес децентралізації викликає необхідність вживання заходів із підвищення рівня відповідальності та свідомості населення за прийняті рішення та їх наслідки і виносить на поверхню головну її сутність – публічність прийняття рішень та відповідальності. Децентралізація як важливий елемент публічної політики передбачає зміни в найрізноманітніших сферах – у цьому сенсі можна говорити про децентралізацію освіти, медицини, сфери надання адміністративних послуг. Головним елементом у процесах децентралізації є передача не лише повноважень, а й відповідальності та ресурсів із центрального на регіональний (місцевий) рівень, від вертикалі державних адміністрацій до обраних самими громадами органів самоврядування, згідно принципу субсидиарності [1].

Враховуючи вище зазначене, слід відмітити, що сучасне українське суспільство стоїть на довгому шляху розвитку політичної та економічної самосвідомості, що пройшли більшість європейських країн і на цій основі забезпечили формування відповідального суспільства. Користуючись передовим світовим досвідом та виходячи з вітчизняних реалій, влада та суспільство мають створити та забезпечити дієве функціонування механізму участі суспільства у процесах управління українською економікою та політикою. Ефективність цього механізму безпосередньо залежатиме від успішності реформи децентралізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Динаміка децентралізації в Полтавській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://np.pl.ua/2017/12/dynamika-detsentralizatsiji-v-poltavskij-oblasti>.

2. Новак А. Делегування повноважень у механізмі децентралізації державної влади в Україні [Електронний ресурс] / Анна Новак. – Режим доступу : [pgr-journal.kiev.ua/index.php/ archive-5-2017](http://pgr-journal.kiev.ua/index.php/archive-5-2017).

3. Приходько Х. В. Децентралізація публічної влади та місцеве самоврядування: концептуально-правові питання / Х. В. Приходько // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 4. – С. 71–73.